

VÝZVA PRO AUTORY

časopis *Studia paedagogica*
ročník 18, číslo 1, rok 2013

Téma: Dobro a zlo ve výchově

Připravované číslo *Studia paedagogica* jsme nazvali **Dobro a zlo ve výchově**. Pedagogické vědy zažívají v posledních letech nebyvalý rozmach a rozšiřuje se spektrum jevů, na které se zaměřují, a to jsou důvody, proč se domníváme, že je na místě pozastavit se u základních otázek výchovy. Zamýšlíme tak volně navázat na předchozí monotematická čísla časopisu *Studia paedagogica*, která byla zaměřena na prostor, vztahy a čas ve výchově a řeč školy, a učinit krok směrem k hodnoticímu posuzování některých fenoménů současné výchovy. Rádi bychom v připravovaném čísle otevřeli prostor polemickým příspěvkům, které z různých úhlů pohledu zkoumají dobro a zlo ve výchově. Pojem dobro chápeme jako základní kategorii morální filosofie označující to, co je prospěšné, příjemné a dokonalé. Ačkoliv je dobro v dějinách filozofie pojímáno různě, například jako nejvyšší idea (Platón) či jako transcendentálie prostupující všechny kategorie podobně jako jsoucno, pravda a krásno, naším záměrem je použít kategorie dobra a zla *metaforicky* a nahlédnout skrze ně na základní výchovné procesy.

Dobro a zlo můžeme posuzovat v subjektivní rovině, to znamená zaměřit se na jednotlivce a klást si otázku, co nás těší a je nám příjemné. Můžeme se například ptát:

Co je příjemné a co nepříjemné ve výchově? Jaká přání a jaké touhy mají dnešní žáci a studenti? Jaký typ vztahů s učiteli preferují žáci? Které způsoby udržování kázně ve třídě jim vadí? Jaké pracovní podmínky vnímají učitelé jako příjemné? Co je pro učitele přitažlivé a co jim vadí na dalším vzdělávání? Jaké formy komunikace se školou vyhovují rodičům? Jaké formy vzdělávání by uvítali senioři?

Dobro a zlo lze pochopitelně vztáhnout také ke společnosti (objektivní rovina) a tázat se po prospěšnosti.

Co je ve výchově prospěšné a co škodlivé? Jaký je vztah mezi vzděláváním a ekonomickým užitekem? Co znamená usilovat o efektivní školu? Jaké pozitivní (či negativní) efekty lze očekávat od plošného testování znalostí žáků? K čemu je dobré zvyšování počtu studentů v terciárním sektoru vzdělávání? Je rodičovské vzdělávání užitečné? Je profesionální pěstounská péče pro děti lepší než ústavní výchova? Co vlastně přinášejí apely na celoživotní učení?

A konečně lze jako referenční bod dobrého a zlého zvolit rovinu transcendentní a hledat odpovědi na otázku, co je morální a slouží ke cti.

Co je ve výchově morálně dobré a co morálně špatné? Co znamená poslání učitele? Jaké hodnoty by škola měla žákům předávat? Je škola „institucionalizovaným muzeem lidských ctností“? Jak se chová spravedlivý učitel? Je třeba výchovu liberalizovat, nebo naopak znovu restaurovat učitelskou a rodičovskou autoritu? Jakými vlastnostmi se vyznačuje dobrý rodič?

Uvítáme polemické a kritické pozastavení se nad klíčovými otázkami výchovy a vzdělávání. Řadu fenoménů, které se dnes ve výchově objevují, lze nahlížet nejednoznačně či rozporuplně. Dobro a zlo může být často relativní, a proto je vhodné uvažovat o tom, co vytváří jejich referenční rámec – to znamená, pro koho a z jakého důvodu je něco dobré.

Odráží se ve škole celospolečenské problémy? Zrcadlí se ve škole „střet generací“? Pro které školy je výhodné zavedení státních maturit? Jaké efekty přináší existence víceletých gymnázií nadaným dětem a co znamená pro ty, kteří se vzdělávají na základní škole? Kdo získá a kdo ztratí na zavedení školného na veřejných vysokých školách? Kdo si přeje a kdo si nepřeje sexuální výchovu ve škole? Kterým skupinám rodičů je příjemná intenzivní komunikace se školou? Kterí dospělí mají prospěch z nabídky neformálních vzdělávacích aktivit?

Zajímá nás mimo jiné i to, jak můžeme skrze nástroje pedagogického výzkumu nahlížet na dobré a špatné ve výchově, ať už na úrovni jednotlivých aktérů, na úrovni školy či na úrovni školského, respektive vzdělávacího systému.

Otázky naznačené výše samozřejmě ani zdaleka nepokrývají šíří pole, které se při zkoumání „dobra a zla ve výchově“ nabízí, přesto doufáme, že poslouží jako inspirační impulz pro autory.

Rádi přijmeme jak teoretické stati, tak empiricky pojaté příspěvky. Abstrakty (v délce 200 – 400 slov) přijímáme do **15. září 2012** na emailové adrese studiapaedagogica@phil.muni.cz. Uzávěrka pro plné texty je **15. prosince 2012**. Všechny příspěvky procházejí recenzním řízením, na jehož základě redakce rozhodne o přijetí textu k publikaci. Abstrakt v českém a anglickém jazyce bude součástí textu uveřejněného v časopise.

Číslo časopisu vyjde v červenci 2013 v tištěné podobě a s půlročním odstupem bude v plné verzi dostupné on-line. Editory čísla **Dobro a zlo ve výchově** jsou Milan Pol a Roman Švaříček. Další informace i podrobnější pokyny pro autory je možné nalézt na adrese phil.muni.cz/journals/sp.